

Т.О. Сідорова, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

Г.Г. Лисак, доц. (*ХДУХД, Харків*)

КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОШУКУ ШЛЯХІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Ефективність господарської діяльності і сталий розвиток підприємств роздрібною торгівлі в конкурентному середовищі можливі лише завдяки організованому, якісному та своєчасному управлінню.

Дієвим інструментом управління є аналіз фінансового стану підприємства. Головним напрямком його практичної реалізації є виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування підприємства, визначення перспектив його розвитку. Отже, за сучасних умов ведення бізнесу, значення комплексного аналізу фінансової звітності як інструменту пошуку шляхів забезпечення сталого розвитку підприємств роздрібною торгівлі значно посилюється.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств внесли вчені-економісти: Л.Д. Білик, Л.Д. Буряк, О.І. Барановський, Ф.Ф. Бутинець, А.Д. Бутко, В.М. Івахненко, К.В. Ізмайлова, М.Я. Коробов, Л.А. Лахтіонова, О.Г. Мендрул, В.О. Мец, Є.В. Мних, О.В. Павловська, А.М. Поддєрьогін, В.В. Сопко, В.М. Суторміна, О.О. Терещенко, М.Г. Чумаченко, А.В. Чупіс, С.І. Шкарабан, М.І. Яцків та ін. Проте проблеми аналізу фінансової звітності підприємств торгівлі за різних форм власності та різних форм господарювання вивчені недостатньо, хоча їм приділяється багато уваги в економічній літературі і повсякденній роботі міністерств і відомств нашої держави.

Вважаємо, що при проведенні комплексного аналізу фінансової звітності підприємств торгівлі різних форм власності та різних форм господарювання необхідно дотримуватись відповідних вимог:

– методологічна база комплексного аналізу повинна ґрунтуватись на методиках, які давали б змогу в обмежені терміни оцінити фінансовий стан суб'єкта господарювання, не тільки ідентифікувати проблемні елементи, а й зробити обґрунтовані висновки щодо розвитку тенденції зміни фінансового стану суб'єкта господарювання в цілому;

– при практичному проведенні комплексного аналізу необхідно використовувати такий ефективний прийом організації аналізу фінансової звітності, як порівняльний аналіз. Він являє собою внутрішньогосподарський аналіз зведених показників фінансової

звітності за окремими напрямками діяльності самого підприємства та його дочірніх підприємств або міжгосподарський аналіз показників даної фірми у порівнянні з відповідними показниками конкурентів, середньогалузевими чи середніми показниками;

– для здійснення комплексного аналізу необхідно забезпечити формування групи показників, які б у своїй сукупності відповідали вимогам комплексної характеристики поточного стану підприємств та перспектив його подальшого розвитку. При цьому слід пам'ятати, що використання надлишкової кількості фінансових коефіцієнтів може спричинити втрату часу на аналітичне та математичне забезпечення дослідження функціонально взаємозалежних між собою показників, що, в свою чергу, значно знизить оперативність комплексного аналізу, яка є критичною характеристикою його ефективності;

– ефективність комплексного аналізу значною мірою залежить від можливості побудови адекватної системи однозначності інтерпретації результатів математичної та аналітичної обробки визначеної групи цільових показників з метою попередження та уникнення двозначності висновків, протиріч у поглядах окремих експертів щодо ідентифікації становища об'єкта дослідження. У сучасній практиці комплексного фінансового аналізу поширеним засобом досягнення визначеної вище мети є розроблення системи ранжування показників, відповідно до якого кожному значенню цільового показника відповідає однозначно визначений ранг, а сума рангів, отриманих даним підприємством за результатами аналізу, слугує підставою для однозначної характеристики його фінансово-економічного становища, розвитку тенденцій його зміни та перспектив подальшого функціонування.

Таким чином, відособлена оцінка окремих сторін фінансово-господарської діяльності підприємства на основі математичного моделювання органічно komponується при інтегральній оцінці фінансового стану підприємства. Для побудови інтегральної оцінки фінансового стану доцільно використовувати дві системи ієрархій показників: загальну та з проміжними комплексними оцінками окремих функціональних складових фінансового стану підприємства. Найбільш відповідальним етапом при визначенні інтегральної (комплексної) оцінки підприємства для прийняття управлінських рішень є формування системи аналітичних показників, яка повинна забезпечувати об'єктивність, змістовність, глибину і адекватність інформації, що характеризує досліджувані соціально-економічні явища та процеси. На нашу думку, для потреб інтегрального оцінювання необхідно використовувати систему факторних відносних показників за наступними характеристиками: стан активів; платоспроможність; фінансова стійкість; ділова активність; ефективність господарської діяльності; ринкова активність.